

a la lluna de València

El crim de Lord Arthur Savile El fantasma dels Canterville

Oscar Wilde

Se celebrava l'última recepció de Lady Windermere abans de pasqua i Bentinck House era inclús més plena del que era habitual.

Havien vingut sis ministres del govern, procedents de la recepció del president del parlament, amb les seues condecoracions i bandes.

Totes les dones guapes lluien els seus vestits més elegants i al fons de la galeria de pintura estava la princesa Sophia de Carlsruhe, una dama grossa d'aspecte tàrtar i diminuts ulls negres, la qual lluïa meravelloses maragdes, parlava un incorrecte francès a crits i es reia immoderadament de tot allò que li deien.

L'amalgama de gent era esbalaïdora. Enlluernadores aristòcrates xarraven afablement amb violents extremistes. Predicadors populars es tractaven amb eminents escèptics. Un nombrós grup de bisbes no parava de seguir una massissa prima-donna d'habitació en habitació.

A l'escala hi havia diversos membres de la Reial Acadèmia disfressats d'artistes. Deien que en cert moment el menjador va ser totalment abarrodat de genis.

De fet, va ser una de les millors nits de Lady Windermere i la princesa es quedà encara fins quasi les onze i mitja.

Tan prompte com se n'anà la princesa, Lady Windermere tornà a la galeria de pintura, on un cele-

brat economista polític explicava solemnement la teoria científica de la música a un indignat virtuós d'Hongria, i començà a parlar amb la duquesa de Paisley.

Lady Windermere tenia un aspecte meravellósament bell amb la seua magnífica gola de marfil, els seus grans ulls blaus de miosotis i els seus pesats tirabuixons rossos.

Aquests tirabuixons eren *or pur* —no aqueix pàl·lid color palla que avui dia usurpa el graciós nom d'or, sinó l'or que es mescla amb els raigs de sol o s'amaga en l'estrany ambre— i feien com un nimbe de santa al voltant de la seua cara amb no poc de l'encís d'una pecadora.

Lady Windermere era un estudi psicològic curiós. Prompte en la vida havia descobert la important veritat que res se sembla tant a la innocència com una indiscreció.

Mitjançant una sèrie d'aventures temeràries, la meitat d'elles totalment inofensives, havia adquirit tots els privilegis d'una personalitat.

Havia canviat de marit més d'una vegada. En efecte, Debrett li atribueix tres matrimonis. Però com que mai no havia canviat d'amant, el món feia molt de temps que havia deixat d'escandalitzar-se per ella.

Ara tenia quaranta anys, cap fill i aqueixa passió fora de mida pel plaer que és el secret per a continuar jove.

De sobte, Lady Windermere mirà àvidament per l'habitació i digué amb la seua clara veu de contralt:

—¿On és el meu quiromàntic?

—¿El seu què, Gladys? —exclamà la duquesa sobresaltant-se involuntàriament.

—El meu quiromàntic, duquessa. No puc viure sense ell ara per ara.

—Estimada Gladys, ¡vosté sempre tan original!
—murmurà la duquessa, tractant de recordar el que un quiromàntic era realment, amb l'esperança que no fos el mateix que un callista.

—Ve a veure'm la mà regularment dues vegades per setmana —continuà Lady Windermere— i en això és molt interessant.

—¡Déu meu! —es digué la duquessa per a si—. Després de tot és una espècie de callista. ¡Quina barbaritat més gran! En tot cas, espere que siga estranger. Lla-vors això no estaria tan malament.

—És clar que he de presentar-li'l.

—¡Presentar-me'! —cridà la duquessa—. ¿Pretén dir que està ací?

I la duquessa començà a buscar entorn seu un ventall menut de carei i un xal d'encaix molt espellifat, per tal d'estar a punt per a anar-se'n ràpidament.

—És clar que està ací. No em passaria pel cap fer una festa sense ell. Em diu que tinc una mà psíquica pura i que si el meu dit polze hagués estat un pèl més curt, jo hauria estat una pessimista total i m'hauria fet monja.

—¡Ah, ja ho entenc! —digué la duquessa, sentint-se molt alleujada—. Ell endevina la sort, ¿no?

—I la desgràcia també —respongué Lady Windermere—, tanta com es vulga. L'any que ve, per exemple, córrer un gran perill, tant a terra com per mar, així que me n'aniré a viure en un globus i pujaré el sopar en una cistella cada vespre. Tot està escrit, no sé si al meu dit menovell o a la palma de la mà, no me'n recorde.

—Però ben segur que això és temptar la provi-
dència, Gladys.

—Estimada duquessa, segur que la providència
resisteix la temptació per aquesta vegada. Jo crec que
a tots els haurien de llegir la mà una volta al mes per
tal de saber allò que no s'ha de fer. Naturalment, es
fa de totes maneres, però ¡és tan agradable ser adver-
tit! Si algú no va ara a buscar el senyor Podgers de
seguida, hauré d'anar-hi jo mateixa.

—Deixe'm anar a mi, Lady Windermere —digué
un jove alt i ben plantat que estava al costat escoltant
la conversació amb un somriure divertit.

—Moltíssimes gràcies, Lord Arthur, però crec que
vosté no el reconeixeria.

—Si és tan meravellós com vosté diu, Lady
Windermere, no se m'escaparà. Diga'm quin aspecte
té i li'l duré de seguida.

—D'acord. No sembla un quiromàntic. Vull dir
que no té aspecte misteriós, esotèric o romàntic. És
un home menut i fornit, amb una graciosa calba i ulle-
res grans de muntura d'or, una cosa entre un metge
de família i un advocat rural. Ho sent moltíssim, però
no és culpa meua. ¡La gent és tan importuna! Tots
els meus pianistes semblen exactament poetes i tots
els meus poetes semblen exactament pianistes.

»La temporada passada recorde que vaig invitar
a sopar un conspirador terrorífic, un home que havia
rebenat moltíssimes persones i sempre portava una
cota de malla i un punyal a la mànega de la camisa.
Doncs bé, ¿sap que quan vingué semblava un simpà-
tic sacerdot vell i contà facècies tota la vetlada? És clar
que era molt divertit i altres coses per l'estil, però em
sentia molt desencisada. I quan li vaig preguntar per

la cota de malla, sols es va riure i em va dir que era massa freda per a dur-la a Anglaterra.

»¡Ah, ací ve el senyor Podgers! A veure, senyor Podgers, vull que li llesca la mà a la duquessa de Paisley. Duquessa, ha de traure's el guant. No, la mà esquerra no, l'altra.

—Estimada Gladys, en realitat crec que no està bé —digué la duquessa mentre es despassava indecisa un guant de pell de cabrit prou brut.

—Les coses interessants no estan mai bé —digué Lady Windermere—, *on a fait le monde ainsi*. Però he de presentar-los... Duquessa, li presente el senyor Podgers, el meu quiromàntic de família. Senyor Podgers, li presente la duquessa de Paisley i si li diu que té un mont de Lluna més gran que el meu no tornaré a creure'l mai més.

—Estic segura, Gladys, que no hi ha res d'això a la meua mà —digué la duquessa seriosament.

—Sa Excel·lència té tota la raó —digué el senyor Podgers mentre mirava la maneta greixosa de dits curts i rodanxons—. El mont de la Lluna no s'ha desenrotllat. La línia de la vida, això no obstant, és excel·lent. Per favor, doblegue el puny. Gràcies. ¡Tres línies inequívokes a la *rascette!* Viurà molts anys, duquessa, i serà sumament feliç... Ambició... molt moderada, línia de l'intel·lecte... no exagerada, línia del cor...

—Ara siga indiscret, senyor Podgers —cridà Lady Windermere.

—Res no em faria més gust —digué el senyor Podgers fent una reverència— si la duquessa hagués estat indiscreta alguna vegada, però em sap greu dir que veig una gran constància afectiva combinada amb un fort sentit del deure.

—Per favor, continue, senyor Podgers —digué la duquessa complaguda.

—L'economia no és la menor de les virtuts de sa Excel·lència —continuà el senyor Podgers, i Lady Windermere esclatà de rialles.

—L'economia és una cosa molt bona —observà la duquessa satisfeta d'ella mateixa—. Quan em vaig casar amb Paisley, ell tenia onze castells i ni una sola casa adequada per a viure.

—I ara té dotze cases i ni un sol castell —cridà Lady Windermere.

—Pensant-ho bé, estimada —digué la duquessa—, m'agrada...

—La comoditat —digué el senyor Podgers— i els avantatges moderns i l'aigua calenta instal·lada a tots els dormitoris. Sa Excel·lència té tota la raó. La comoditat és l'única cosa que la nostra civilització pot donar-nos.

—Ha descrit el caràcter de la duquessa admirablement, senyor Podgers, i ara ens ha de descriure el de Lady Flora.

I en resposta a un moviment del cap de la somrient amfitriona, una xica alta, de cabell rogenç i omòplats alts, avançà desmanyotadament des de darrere del sofà i allargà una mà llarga i ossuda amb dits com espàtules.

—¡Ah, una pianista! Veig —digué el senyor Podgers— una excel·lent pianista, però probablement sense arribar a música. Molt reservada, molt honrada i amb un gran amor als animals.

—¡Del tot cert! —exclamà la duquessa, girant-se cap a Lady Windermere— ¡absolutament cert! Flora manté dues dotzenes de gossos pastors a Macloskie

i convertiria la nostra casa de la ciutat en una casa de feres si son pare la deixàs.

—Doncs això és precisament el que jo faig amb ma casa tots els dijous de vesprada —crijà Lady Windermere rient-se—. Només que m'agraden els lleons més que no els gossos pastors.

—Us equivoqueu, Lady Windermere —digué el senyor Podgers amb una reverència pomposa.

—Si una dona no sap fer encantadores les seues equivocacions, no és més que una femella —fou la resposta—. Però ens ha de llegir vosté algunes mans més. Vinga, Sir Thomas, ensenye-li al senyor Podgers la seua.

I un cavaller major d'aspecte afable amb una armilla blanca avançà i allargà una mà tosca i gruixuda amb un dit del mig molt llarg.

—Inclinació a les aventures. Quatre viatges llargs en el passat i un per fer. Ha naufragat tres vegades. No, només dues vegades, però estarà en perill de naufragar al seu pròxim viatge. Conservador aferrissat, molt puntual i apassionat per la col·lecció de curiositats. Patí una malaltia greu entre els setze i els divuit anys. Li deixaren una fortuna quan en tenia uns trenta. Gran aversió a gats i a extremistes.

—¡Extraordinari! —exclamà Sir Thomas—. És necessari que descriga també la mà de la meua muller.

—La seua segona esposa —digué el senyor Podgers assossegadament, retenint encara la mà de Sir Thomas en la seua—. La de la seua segona esposa... Estaré encantat.

Però Lady Marvel, una dona d'aspecte melancòlic amb cabell castany i pestanyes sentimentals, rebutjà rotundament que li descobrissen el seu passat o el seu futur.

I Lady Windermere no va poder de cap manera induir Monsieur de Koloff, l'ambaixador rus, ni tan sols perquè es llevara els guants.

De fet, molta gent semblava tenir por d'encarar-se amb l'estrany homenet de somriure estereotipat, ulleres d'or i ulls vidrencs i brillants.

Quan el senyor Podgers li va dir a la pobra Lady Fermor directament davant de tots que ella no es preocupava gens per la música, però que era molt entusiasta dels músics, quasi tots pensaren que la quiromància era una ciència molt perillosa que no havia de ser encoratjada excepte en un *tête-à-tête*.

Tanmateix, Lord Arthur Savile, que no sabia res sobre l'infortunat cas de Lady Fermor i que havia estat mirant el senyor Podgers amb moltíssim interès, tenia una immensa curiositat perquè li llegissen la seua pròpia mà, i com se sentia un poc avergonyit per a fer-se avant, creuà la sala fins on seia Lady Windermere i, amb un encantador rubor, li preguntà si ella creia que el senyor Podgers tindria inconvenient de fer-li-ho.

—És clar que no —digué Lady Windermere—. Aquest és l'objecte pel qual el senyor Podgers es troba ací. Tots els meus lleons, Lord Arthur, són lleons ensinistrats i passen pels cercols sempre que els ho demane. Però he d'advertir-li per endavant que li ho contaré tot a Sybil. Ella vindrà a dinar amb mi demà per a parlar de capells i si el senyor Podgers descobreix que vosté té mal geni o és procliu a la gota, o té una esposa que viu a Bayswater, li assegure que li ho faré saber tot.

Lord Arthur somrigué i mogué el cap.

—No tinc por —respongué—. Sybil em coneix tan bé com jo a ella.

—¡Ah! Em dol un poc sentir-li dir això. El fona-

ment propi del matrimoni és la incomprensió mútua. No, no sóc gens cínica, simplement tinc experiència i això és de totes maneres la mateixa cosa.

»Senyor Podgers, Lord Arthur Savile es mor de desig perquè li llegenden la mà. No li diga que té un compromís amb una de les xiques més belles de Londres perquè això aparegué fa un mes al *Morning Post*.

—Estimada Lady Windermere —cridà la marquesa de Jedburgh—, deixe que el senyor Podgers es quede ací un poc més. M'acaba de dir que hauria de fer-me actriu i n'estic molt interessada.

—Si el senyor Podgers ha dit això, Lady Jedburgh, me l'enduré ara mateix. Vinga de seguida, senyor Podgers, a llegir la mà de Lord Arthur.

—Molt bé —digué Lady Jedburgh fent un poc de mala cara mentre s'alçava del sofà—. Si no em permeten fer-me actriu, em deixaran almenys fer part del públic.

—I tant. Tots farem part del públic —digué Lady Windermere—. I ara, senyor Podgers, assegure's i diga'ns alguna cosa agradable. Lord Arthur és un dels meus favorits especials.

Però quan el senyor Podgers mirà la mà de Lord Arthur, es va tornar anormalment pàl·lid i no digué res. Semblava estremir-se i les seues grans i espeses celles es contreien convulsivament de la manera estranya i irritant que ho feien quan estava desconcertat.

Llavors unes enormes gotes de suor aparegueren al seu front groc com una rosada verinosa i els seus dits gruixuts es feren gelats i apegalosos.

Lord Arthur no va deixar d'adonar-se d'aquests estranys senyals d'agitació i, per primera vegada en la seua vida, sentí por d'ell mateix.

El seu impuls era eixir precipitadament de la sala, però es va dominar. Era millor conèixer el pitjor, fos el que fos, i no que el deixassen en aquella incertesa espantosa.

—Estic esperant, senyor Podgers —va dir.

—Tots estem esperant —cridà Lady Windermere de la seua manera impacient i apressada, però el qui-romàntic no contestà.

—Crec que Arthur haurà de ser actor —digué Lady Jedburgh— i que, després dels reganys de Lady Windermere, el senyor Podgers té por de dir-li-ho.

De sobte, el senyor Podgers deixà caure la mà dreta de Lord Arthur i prengué l'esquerra, doblegant-se tan baix per a examinar-la que la muntura d'or de les seues ulleres semblava refregar la palma.

Durant un instant la seua cara es convertí en una màscara blanca d'horror, però prompte recuperà la seua *sang-froid* i alçant la vista cap a Lady Windermere digué, amb un somriure forçat:

—És la mà d'un jove encantador.

—¡És clar que ho és! —respongué Lady Windermere—. Però, ¿serà la d'un marit encantador? Això és el que jo vull saber.

—Tots els joves encantadors ho són —digué el senyor Podgers.

—Crec que un marit no hauria de ser massa fascinator —murmurà Lady Jedburgh pensívolament—. És molt perillós.

—Estimada criatura, els marits mai no són massa fascinants —cridà Lady Windermere—. Però el que jo vull són detalls. Els detalls són les úniques coses que interessen. ¿Què li passarà a Lord Arthur?

—D'acord. Durant els pròxims mesos Lord Arthur se n'anirà de viatge...

—Ah sí, la seua lluna de mel, ¡naturalment!

—... i perdrà un parent...

—Espere que no serà la seua germana —digué Lady Jedburgh amb un to de veu llastimós.

—La seua germana de cap manera —respongué el senyor Podgers amb un moviment de desaprovació de la mà—, simplement un parent llunyà.

—Doncs estic terriblement desil·lusionada —digué Lady Windermere—. No tinc res en absolut per a dir-li a Sybil demà. Avui dia ningú no s'interessa pels parents llunyans. Fa anys que passaren de moda. No obstant això, supose que a Sybil li convindria tenir a mà una veta de seda negra; sempre serveix per a l'església, ja saben.

»I ara anem a sopar. És segur que s'ho hauran acabat tot, però probablement trobarem un poc de sopa calenta. François solia fer una sopa excel·lent en altres temps, però ara està tan inquiet per la política que mai no n'estic prou segura, d'ell. Tant de bo que el general Boulanger s'aquietàs. Duquessa, ¿que està cansada?

—No gens, estimada Gladys —respongué la duquessa mentre caminava com els ànecs cap a la porta—. Ho he passat magníficament i el callista, vull dir el quiromàntic, és molt interessant. Flora, ¿on pot estar el meu ventall de carei? Oh, moltes gràcies, Sir Thomas, molt amable, de debò.

I la digna criatura se les apanyà finalment per a baixar les escales sense que li caigués el seu flascó d'essència més de dues vegades.

Tot aquest temps, Lord Arthur Savile s'havia que-

dat dret al costat de la llar, amb la mateixa sensació de pànic damunt d'ell, la mateixa intuïció nauseabunda d'un mal futur.

Somrigué tristament a la seua germana, la qual tenia un aspecte encantador amb el seu brocat rosa i les seues perles, quan passava per davant d'ell, del braç de Lord Plymdale, i a penes escoltà a Lady Windermere quan el cridà perquè la seguís.

Ell pensava en Sybil Merton i la idea que qualsevol cosa pogués interposar-se entre ells omplia els seus ulls de llàgrimes.

Mirant-lo, es diria que Némesis havia robat l'escut de Pal·las i li havia ensenyat a Lord Arthur el cap de Gorgona. Lord Arthur semblava de pedra i la seua cara de marbre a causa de la malenconia.

Havia viscut la vida luxosa i delicada d'un jove de família aristocràtica i rica, una vida exquisida per la independència de les necessitats sòrdides i per la meravellosa despreocupació juvenil.

Ara, per primera vegada, s'adonava del terrible misteri del Destí, de l'espantós significat de Fat.

¡Que desbaratat i monstruós semblava tot! ¿Podria ser que, escrit a la seua mà, en caràcters que ell mateix no podia llegir, però que un altre podia desxifrar, hi havia algun temible secret pecaminós, algun senyal roig-sang de crim?

¿No hi havia escapatòria possible? ¿No érem, doncs, més que peces d'escacs, mogudes per un poder ocult, receptacles que el terrisser treballa al seu capritx, per al seu honor o la seua vergonya?

La raó de Lord Arthur es rebel·lava contra això i tanmateix notava que alguna tragèdia l'amenaçava i que de colp l'havien requerit per a dur una càrrega insuportable.

Els actors tenen molta sort; poden triar si apareixeran en tragèdia o comèdia, si patiran o es divertiran, si riuran o ploraran.

Però en la vida real és diferent. La majoria dels homes i dones són obligats a fer papers per als quals no tenen condicions.

Els nostres Guildensterns interpreten Hamlet per a nosaltres i els nostres Hamlets han de bromejar com el príncep Hal.

El món és un escenari, però l'obra de teatre té els papers mal repartits.

De sobte, el senyor Podgers entrà en la sala. Quan veié a Lord Arthur se sobresaltà i la seua cara ordinària i gruixuda es tornà d'una espècie de color groc-verdós.

Els ulls dels dos hòmens es trobaren i hi hagué silenci durant un moment.

—La duquessa s'ha deixat un dels seus guants ací, Lord Arthur, i m'ha demanat que li'l duga —digué el senyor Podgers finalment—. Ah, ¡ja el veig damunt del sofà! Bona nit.

—Senyor Podgers, he d'insistir que em done una resposta franca a una pregunta que li faré.

—En una altra ocasió, Lord Arthur, la duquessa està impacient. Ho sent, però he d'anar-me'n.

—Vosté no se'n va. La duquessa no té tanta pressa.

—No s'ha de fer esperar les dames, Lord Arthur —digué el senyor Podgers amb el seu somriure malaltís—. El bell sexe és procliu a impacientar-se.

Els llavis finament cisellats de Lord Arthur s'arrufaren amb desdeny malhumorat. La pobra duquessa li pareixia molt poc important en aquell moment.

Lord Arthur, doncs, creuà la sala fins on estava el senyor Podgers dret i li allargà la mà.

—Diga'm allò que hi ha vist —digué—. Diga'm la veritat. He de saber-la. No sóc un nen.

Els ulls del senyor Podgers pestanyejaven darrere de les ulleres de muntura d'or, i ell es repenjava intranquil·lament sobre un peu i després sobre l'altre mentre els seus dits jugaven nerviosament amb una ostentosa cadena de rellotge.

—¿Què li fa pensar que he vist més del que li he dit, Lord Arthur?

—Jo ho sé i insistesc que em diga què era. Li pagaré. Li donaré un xec per cent lliures.

Els ulls verds del senyor Podgers llampegaren un moment i després es tornaren a apagar.

—¿Guinees?*

 —digué el senyor Podgers finalment en veu baixa.

—Naturalment. Li enviaré un xec demà. ¿Quin és el seu club?

—No tinc cap club. És a dir, no per ara. La meua adreça... és... Però permeta'm donar-li la meua targeta...

I després de traure un tros de cartolina de vora daurada de la butxaca de l'armilla, el senyor Podgers li la donà amb una gran reverència. Lord Arthur hi llegí:

---

* La guinea era una lliura i un xelí (=5 penics avui), és a dir, cinc penics més (105 penics en lloc dels 100 penics que té la lliura avui). Existia com a unitat de compte, no com a moneda real. (Nota del traductor).

Sr. Septimus R. Podgers

QUIROMÀNTIC PROFESSIONAL

103a West Moon Street

—La meua consulta és de deu a quatre —murmurà el senyor Podgers mecànicament— i faig rebaixa a famílies.

—¡Afanye's! —cridà Lord Arthur, que tenia un aspecte molt pàl·lid, mentre allargava la mà.

El senyor Podgers mirà nerviosament entorn seu i corregué la pesada *portière* per davant de la porta.

—Prendrà un poc de temps, Lord Arthur. Seria millor que segués.

—De pressa, senyor —cridà Lord Arthur una altra vegada amb un encoleritzat colp de peu sobre el sòl enllustrat.

El senyor Podgers somrigué, tragué de la butxaca de pit una lupa menuda i la netejà curosament amb un mocador.

—Eestic preparat —digué.